

FARSKÝ LIST

3.november – 9.november 2025, číslo 621

Gréckokatolícka cirkev, farnosť Čičava, Čičava 38, 09301

Tel.: 0911/711488, o.martinlaban@gmail.com

Utekať pred farizejstvom

V 4. kapitole apoštol hovorí o viere na príklade Abraháma, na čom vlastne spočíva. V 5. kapitole sa zaoberá opisom kresťanského života. Ešte raz sa k tomu problému vracia v 7. kapitole. Je dosť ťažká. Ale myslím si, že potom, čo sme si povedali, bude viac zrozumiteľná. Povieme si takú malú exegézu tejto kapitoly, počínajúc 7. veršom:

Čo teda povieme? Je zákon hriechom?

Vonkoncom nie! Ale hriech som poznal iba skrze zákon; veď by som nevedel o žiadostivosti, keby zákon nehovoril: „Nepožiadáš!“ . V tejto vete „nepožiadáš“ je obsiahnutá celá negatívna časť Dekalógu. Pohanmi nazýva tých, ktorí sú žiadostiví. To je alúzia na opis z Knihy Genezis, ako sa v Eve po pokušení satanom pri pohľade na strom vzbudila žiadostivosť, ochutnať z jeho ovocia. Je tu tiež obsiahnuté prikázanie dané človekovi v raji: nebudeš túžiť po ovoci tohto stromu. Ale hriech, keď sa mu naskytlá príležitosť, skrze prikázanie, vzbudil vo mne všetku žiadostivosť; lebo bez zákona bol hriech mŕtvý. Ja som kedysi žil bez zákona. (Rim 7,8-9a). Sv. Pavol hovorí „ja“ v zmysle typologickom, v mene celého ľudstva. Najprv hovorí o situácii v raji. Odtiaľ prechádza do života, po páde prvého človeka. Tvrdenie: „Ja som kedysi žil“ neznamená „existoval som“ ale „žil som“, v protiklade so smrťou, do ktorej nás voviedol hriech. „Bez zákona“- lebo som mal vnútorný zákon. Zákon bol čímsi spontánnym. Nepociťoval som zákon ako nátlak prichádzajúci zvonku, ako vykonávanie ťažkej, otrockej práce. Ale keď prišlo prikázanie, hriech ožil a ja som zomrel; i ukázalo sa, že to prikázanie, ktoré bolo pre život, bolo mi na smrť. Lebo hriech, keď sa mu naskytlá príležitosť, skrze prikázanie ma zvedol a tým zabil (Rim 7,9b-11). Tu sv. Pavol personifikuje hriech. To čo apoštol

nazýva hriechom, Kniha Genezis nazýva hadom. Neskoršie sa tento hriech stane akousi silou, ktorá prešla do vnútra človeka a tam ho drží v otroctve. Teraz už tomu rozumieme – teda hriech čerpá podnet z prikázania; vlastne had vzal podnet z prikázania. Satan prikázaním odôvodnil, že Boh nás nemiluje, že nám bráni v širšom rozvoji nášho človečenstva. Znemožňuje ďalší rozvoj až k výšinám božstva. A na to máme právo, na to sme predisponovaní. Teda hriech, čerpajúc podnety z prikázaní, mi cez nich zasadil smrť. Teraz Pavol opisuje prejavy tejto smrti: Vieme, že zákon je duchovný, ale ja som telesný, zapredaný hriechu (Rim 7,14). U sv. Pavla termín „telesný“ neznamená iba sklon k sexuálnym hriechom. Telesný človek je ten, ktorý žije v situácii, o ktorej hovorí List Hebrejom; človek, ktorý žije deformovaný vnútorným strachom pred smrťou, pred stratou života, ktorý mu v tejto chvíli chýba, a z toho strachu pácha najrôznejšie hriechy. Nie iba sexuálne hriechy, ale tiež hriechy pýchy, hľadania vlastnej prestíže, absolutizovania práce, hnevu, prevahy, atď. Všetky tieto hriechy, to je „telesný človek“. To je človek nedotknutý láskou Ježiša, ktorý žije popudzovaný impulzmi žiadostivosti. Aby sa mohol zariadiť na tomto svete a akosi žiť, ide za tým, čo hovorí jeho rozum, zbavený svetla Ducha Svätého.

Ale ja som telesný, zapredaný hriechu. Ani nechápem, čo robím, lebo nerobím to, čo chcem, ale robím to, čo nenávidím. No ak robím to, čo nechcem, priznávam zákonu, že je dobrý. Potom to však už nerobím ja, ale hriech, ktorý vo mne sídli. Viem totiž, že vo mne, t.j. v mojom tele, nesídlí dobro; lebo chcieť dobro, to mi je blízke, ale robiť dobro nie (Rim 7,14-18).

Sv. Pavol nedáva ako príklad akéhosi zlodejčička, v ktorom zomreli vyššie city, ale človeka, ktorý sa

usiluje byť úctivý, rozumie Božiemu zákonu, usiluje sa o dobro, chcel by to najlepšie. O ňom sv. Pavol hovorí:

Lebo chcieť dobro, to mi je blízke, ale robiť dobro nie. Veď nerobím dobro, ktoré chcem (o ktoré sa usilujem, ktoré by som chcel konať), ale robím zlo, ktoré nechcem. No ak robím to, čo nechcem, už to nerobím ja, ale hriech, ktorý vo mne sídli. Badám teda taký zákon, že keď chcem robiť dobro, je mi blízko zlo. Podľa vnútorného človeka s radosťou súhlasím s Božím zákonom; ale vo svojich údoch pozorujem iný zákon, ktorý odporuje zákonu mojej mysle a robí ma zajatcom zákona hriechu, ktorý je v mojich údoch. Ja nešťastný človek! Kto ma vyslobodí z tohto tela smrti? (Rim 7,18-24).

Verš 23. (ale vo svojich údoch pozorujem iný zákon...) je tiež citovaný v Liste Galaťanom (5,17). Ale je tu jeden rozdiel. Sv. Pavol v ňom píše o situácii spaseného človeka. Apoštol hovorí, že ten boj, teda antagonizmus, ostáva tiež v človeku spasenom prostredníctvom Ježiša. To nie je automat, robot, ktorý bez akýchkoľvek prekážok vstupuje do Božieho zákona. Pokiaľ tu žijeme, antagonizmus trvá, ibaže máme v sebe Božieho Ducha, máme už nový začiatok života od Boha. Teraz sme už v samej definícii víťazmi. Predtým sme boli akoby v definícii porazených.

Iná je situácia pred Kristom a iná vtedy, keď Ježiš vstúpi do tvojho života. Usudzujeme, že to je podstata. Vidíme to tiež u ľudí, v ktorých sa začína proces rastu kresťanského života, postupu vo viere. Boh v nich začína cestu od presvedčenia, že to, čo hovorí Písmo Sväté, je pravda.

Jednu opravu musíme vziať do úvahy. Teda zásadným spôsobom sa obraciame na ľudí zo slovom kerygmy, ktorých máme v kostole, ktorí sú pokrstení, v ktorých v istej miere Ježiš pôsobí.

Tu sa môže objaviť ešte jeden problém. Ako rozumieť tej radikálnej vete Písma Svätého, že celé dejiny Izraela sú jedným pásmom nevernosti (nieť spravodlivého ani jedného, všetci sa spreneverili)?

Vari nebolo v dejinách ľudstva žiadnych slušných ľudí? Či nebolo Jóba, ktorý patril k vyvolenému ľudu a samo Sväté Písmo ho kanonizuje, považuje za spravodlivého muža? Vari nebolo v Izraeli svätých? Vari v litániách nehovoríme o sv.

Mojžišovi, sv. Abrahámovi, sv. Eliášovi, atď.? Samozrejme, že boli svätí ľudia. Ak ide o Starý Zákon nie je žiaden problém. Tam bol prítomný Ježiš Kristus, ale pod rúškom osôb a biblických typov a zachraňoval človeka. Spôsob spásy je ten istý ako v Novom Zákone – „prostredníctvom viery“. Preto Starý Zákon žiada od človeka vieru a nie skutky Zákona. Ako hovorí sv. Pavol, „zo skutkov Zákona žiaden človek nemôže byť zachránený žiaden človek. De facto bola možnosť spásy. Ibaže to bolo ťažšie ako teraz.

Ale tiež zachraňoval Kristus a nie vlastné sily človeka. Taktiež v iných náboženstvách dával Kristus milosti, na pomoc budúcemu vykúpeniu. Ak to niekto využil, mohol byť spasený, pretože vykúpenie je pre celé ľudstvo a nie iba pre vyvolený národ.

V centre je vždy Kristus. Ľudské sily sú nedostatočné. Človek je sám v sebe vždy hriešny. Bez spásnej zločky, o ktorej hovorí Starý i Nový Zákon, je nemožné, aby sa človek spasil.

Pamätajúc na to, že ohlasujeme Božie Slovo pokrsteným ľuďom, pozrime sa, čo robí krst v malom dieťati. Odstraňuje dedičný hriech a zasieva semeno Božieho života v duši dieťaťa. Keď to semeno vzklíči, môže v človekovi zmenšiť skutky dedičného hriechu.

V praxi to vyzerá tak, že máme pred sebou pokrsteného človeka, ale semeno Božieho života v ňom nevyklíčilo, nedáva úrodu. Veľmi zriedka stretneme zrelého človeka. Veľká väčšina ľudí sa vyhlasuje za kresťanov, ale určite nimi nie sú a nerobia si z toho problém. Treba im prejavíť dobročinnosť a sňať im tú masku a ilúziu.

Často počujeme výčitku: „Nehovorme o tom, lebo toto ľudí vedie k pesimizmu“. Bolo by to pesimizmom, keby sme v tom ľudí nechali. Preto

nie je dovolené hovoriť o hriechu bez toho, aby sa hovorilo o nádeji. To Sväté Písmo nikdy nerobí (pozri Ez 20).

Jednak pravda je taká: si hriešnikom a žiješ, pretože Boh sa nad tebou zlútoval, mal s tebou milosrdenstvo. Boh ťa ako hriešnika miluje. Nech je pre teba táto láska životom, svetlom, uspokojením, radosťou, prejavom tvojej dôležitosti. Si Bohom milovaný, hoci sám zo seba toho nie si hodný. V tom vlastne spočíva svätosť Boha, že zasypáva tú priepasť spôsobenú hriechom.

Druhá vec. Tam bol východiskový bod. Aby som vyšiel z hriechu musím mať vedomie hriechu.

Všimnime si, že keď Boh vedie človeka ku kresťanskej zrelosti, začína vlastne od toho. Preto u všetkých svätých nachádzame toto uvedomenie, že som najväčším hriešnikom.

Aký je cieľový bod obrátenia? Na čom spočíva kresťanská dokonalosť, do ktorej nás Boh vedie? Tento problém je vážny a zvlášť zahmlený. Skôr ako si odpovieme na túto otázku, pouvažujme o jednej scéne z večeradla – scéne umývania nôh apoštolom. On, Pán a Majster, ktorý ako jediný má plné právo v ten večer sedieť za stolom, umýva nohy.

Toto gesto pravdepodobne vychádzalo zo zvláštneho paschálneho rituálu. Vieme, že bolo niekoľko umytí rúk. Jedno z nich vyzeralo tak, že najmladší účastník Paschy priniesol misku a ručník a začal umývanie od najväčšej osoby.

Kristus s apoštolmi jedol paschálnu večeru podľa starého rituálu. Teraz prichádza chvíľa umytia rúk najmladším, najmenej významným. Nevedno, kto je tu najmladší, najmenej významný. Apoštoli sa obzerajú jeden na druhého: chod' ty a možnože ty. A prečo ja? V tej chvíli Ježiš vstane a začína umývať nie ruky, ale nohy. Nastupuje charakteristický protest Petra: „Nie, Pane, ty mi nikdy nebudeš umývať nohy!“ (pozri Jn 13,8).

V tom geste umývania nôh bol obsiahnutý celý Ježišov program. V plastickom obraze je tu

vyjadrená jeho láska, cieľový bod kresťanstva. To, o čo v ňom ide. To, o čo išlo v živote Ježiša. To, čo prišiel zjaviť ľudstvu, že taká je Božia láska k nim: Boh kláka k nohám hriešnikov.

Text chce zdôrazniť, že na začiatku 13. kapitoly Evanjelia sv. Jána bola zmienka o Judášovi. Ježiš je pri nohách svojho nepriateľa, ktorý ho za chvíľu zradí. Táto zmienka o Judášovi má zdôrazniť, že Judáš je ešte v sieni, že aj jemu Ježiš umyl nohy. Ježiš pri nohách svojho zradcu.

V tomto texte je zobrazené to, čo Ježiš urobí na kríži. Dá sa ukrižovať za hriechy ľudí. Trpiaci Služobník Jahveho neotvorí ústa. V konfrontácii s násilím ho neodstrčí. Neodpovie zlom na zlo, násilím na násilie. Iba sa nechá zdrtiť zlom.

Podstata toho bola vyjadrená v slávnej zásade, sformulovanej v reči na vrchu: „Neprotivte sa zlu“ (pozri Mt 5,39). To neznamená, že sa nemáme vzoprieť zlu ako hriechu. To znamená – neprotiv sa nespravodlivosti, násiliu, zlu, ktoré sa na teba valí zo strany blížnych, iba sa daj nimi zdrtiť.

To Ježiš plasticky ukázal v geste pokľaknutia pred Judášom, ktorý ho zradí; pred Petrom, ktorý ho o chvíľu zradí: pred ostatnými apoštolmi, ktorí zutekajú.

Teraz nastupuje známy dialóg. Peter sa bráni hovoriac: „Pane, ty mi nikdy nebudeš umývať nohy!“ V týchto slovách sa Peter bojí prijať takú lásku. Bráni sa jej prijatiu. Ježiš hovorí: „Ak nedovoľíš, aby som ti umyl nohy, nebudeš mať podiel so mnou“ (pozri Jn 13,8). Ak neprijmeš tú lásku, ak ju neuznáš za pravdu, ak nezachceš takou láskou žiť, nebudeš mať podiel so mnou. To znamená, nemáš čo hľadať v kresťanstve. Si iného ducha. Ak to nechceš prijať, tak utekaj z kresťanstva.

Ako emblém cieľového bodu kresťanstva je možné postaviť osobu Trpiaceho Božieho Služobníka z 53. kapitoly Knihy Izaiáša. Takou láskou miluje Boh. Láskou, ktorá sa schyľuje nad hriešnikom, umýva mu nohy, pritúliac ho. „Aj vy robte tak, ako som ja urobil vám“. To je nielen

moja, ale aj vaša úloha. Preto ste kresťanmi. To je srdce kresťanstva. To je neskoršie kodifikované v reči na vrchu.

Na túto tému existuje množstvo literatúry, množstvo hypotéz a rôznych otázok: Čo je to za etiku? Koho zaväzuje? To je etika nie z tohto sveta, nie z tejto zeme. To je nereálne. Určite, to je etika eschatologická, etika ľudí, v ktorých žije Ježiš Kristus, ktorí sú tu – na zemi – viditeľným znakom, že do tohto sveta už vstupuje eschatológia, že si tu buduje prvé oporné piliere. A to je poslaním cirkvi, byť oporným pilierom eschatológie. Kresťania majú byť ľuďmi, ktorí žijú podľa tejto etiky.

To je tiež etika, ktorú žili prvé spoločenstvá cirkvi. Toto slovo bolo zrealizované prvými kresťanmi, oni ním žili. Vedeli, že je to možné vyplniť a odovzdali nám to ako slovo vyplnené v ich živote. Dôkaz toho máme v Didaché (v prvom

katachizme, ktorý vznikol medzi 80. a 100. rokom). Celá druhá časť sa zaoberá kódexom morálneho správania. Tri štvrtiny tejto časti to je reč na vrchu, o ktorej sa teraz tak málo hovorí. Podobne slávny List Diogenetovi (vznikol v Alexandrii) je celý prepojený rečou na vrchu. V tejto reči je slávny výrok: Milujte svojich nepriateľov, modlite sa za tých, ktorí vás prenasledujú (Mat 5,44). Je to typ lásky naznačenej krížom, ktorého emblémom je Trpiaci Služobník Jahveho. Je to láska, ktorá miluje druhého, v jeho odlišnosti. Nie iba vtedy, keď zodpovedá mojim ideálom, môjmu gustu, keď plní moju vôľu. To je láska k človekovi aj vtedy, keď ťa ničí, keď narušuje tvoj život, keď sa ti stavia na odpor. Ty ho máš milovať. „Jediný dlh, ktorý máme voči ľuďom, to je milovať“ - hovorí sv. Pavol v Liste Galaťanom.

	Čičava	Komárany	Merník
	<i>Svätý mučeník biskup Akepsimas a spoločníci</i>		
Po 3.11.	17.30 <i>spoved'</i> 18.00 + <i>Alžbeta, Jaroslav</i> (<i>r. Gerova</i>)		
Ut 4.11.	<i>Prepodobný otec Joannikios Veľký</i>		
	17.30 <i>spoved'</i> 18.00 + <i>Mária (r. Janočková)</i>		
St 5.11.	<i>Svätí mučeníci Galaktión a Epistéma</i>		
	18.00 + <i>Marta (r. Tkáčová)</i>		8.30 + <i>Ján (r. Pavučková)</i>
Št 6.11.	<i>Svätý Pavol Vyznávač, konštantínopolský arcibiskup</i>		
	18.00 + <i>Mária (r. Tkáčová)</i> + <i>panychýda</i>		
Pi 7.11.	<i>Tridsiati traja svätí mučeníci z Melitiny</i>		<i>Zdržanlivosť od mäsa</i>
	16.30 * <i>ZBP ruženec</i>	18.00 + <i>Michal (r. Kovčová)</i>	
So 8.11.	<i>Zhromaždenie k veľvojevodcovi Michalovi a ďalším beztelesným mocnostiam</i>		
			18.00 <i>za neďelu</i>
Ne 9.11.	<i>Dvadsať druhá neďela po Päťdesiatnici</i> <i>Prepodobná matka Matrona</i>		<i>Zbierka na Seminár</i>
	9.15 * <i>ZBP Martin</i> (<i>r. Kочianová</i>)	7.30 <i>za farnosť</i>	

Úmysel modlitby: za mier na Ukrajine a vo svete